

saa meget, at der staaar nævnt, at ifald Natarbejde forbydes, vil den Regel, som alle er enige om, der skal være, bedre udtrykkes saaledes, at der bliver en 16 Timers Søndagsfrihed eller rettere sagt en 16 Timers Frihed. Og det er efter min Mening ogsaa en bedre Maade at udtrykke det paa, idet man jo ellers kunde tænke sig, at Friheden blev lagt samlet paa en saadan Maade, at den ikke kom Arbejderne fuldt ud til gode, saaledes som det er paatænkt. Ogsaa dette er det jo bedst at drøfte i det Udvalg, hvis Nedsættelse allerede er blevet bebudet. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa det; det er rent strejfvist, jeg her har behandlet det. Hovedformaalet for mine Ord i Dag er at meddele, at vort Parti anbefaler Lovforslaget til hurtig Fremme med de Ændringer, som man fra alle Sider maatte kunne enes om.

Pitzner: Naar man gennemlæser de med Lovforslaget følgende Bilag, faar man Følelsen af, at det for de forskellige, der har skrevet dem, har været noget vanskeligt at give en effektiv Begrundelse af Lovforslagets Nødvendighed. Naar vi ser paa det, som Bagersvendenes Forbund har skrevet, og hvorom den ærede Ordfører for de Radikale (Ivar Berendsen) sagde, at han var imod den Maade, hvorpaa Svendene havde skrevet imod Publikum, saa tror jeg, at Svendene aldrig har tænkt paa at være slemme i den Retning, det fremgaar jo af hele den lyriske Maade, hvorpaa de skriver om, hvorledes Bagersvendene skulde have det. De skulde kunne læse H. C. Andersens Eventyr, Ingemanns Romaner og Carit Etlars Historier; de taler om den lune Luft paa Sommeraftener o. s. v., o. s. v., meget skønt alt sammen, og saa skriver de: Men Bagersvendenes Familier sidder fattigt stængt ude. Hvis det var skrevet for en god Menneskealder siden, havde der været noget rigtigt i det, for den Gang var Forholdene i allerhøjeste Grad uheldige for Bagersvendene; da var der ikke noget, der hed Fridøgn eller Frinat, da var der ligesom i adskillige af de Virksomheder, vi behandlede i Gaar, 365 Arbejdsdage om Aaret, og da var der en uindskrænket Arbejdstid. Men saaledes er det slet ikke mere. I de københavnske Brødfabrikker har der nu i allerede ca. 20 Aar været 8 Timers-Arbejdsdag, 6 × 8 Timer eller rettere sagt 5 × 8 og 1 × 9 Timer, og i Fintbrødsbagerierne i København ligger Forholdet saaledes, at der er en Bruttoarbejdstid paa 6 × 10 Timer ugentlig. Det er altsaa noget med Urette,

naar Svendene skriver, at de ikke kan være med hverken til det ene eller det andet. De har Fridøgn hver Uge, da kan de gaa i Teatret, og de kan høre Foredrag og alt, hvad Hjertet begærer i den Retning, og med den Arbejdstid, der er nu, er der ogsaa Tid til at dyrke Familielivet. Det behøver ikke at være Søvn alt sammen, og Bagersvendene sover heller ikke hele deres Fritid væk, saa vidt jeg ved. Fra Fabrikdirektørens Side er der talt om de sundhedsfarlige og i moralsk Henseende skæbnesvangre Følger af Natarbejde. Ja, hvad er det? Det er Ord og ikke Spor andet. I alt Fald vil jeg da gerne bede Fabrikinspektøren om at bevise, at Natarbejde kan have i moralsk Henseende skæbnesvangre Følger for Bagersvendene. At Fabrikinspektøren saavel som Svendene og nu sidst det ærede 8de Medlem for Hovedstaden (Ivar Berendsen) kommer ind paa at gøre Bagersvendene til anden Klasses Mennesker, vil jeg paa det allerbestemtteste protestere imod. De bliver ikke anden Klasses Mennesker, fordi de arbejder om Natten. Naar man udtaler sig paa den Maade, ligger deri direkte, at alle de, som arbejder om Natten, er anden Klasses Mennesker. (Ivar Berendsen: anden Klasses Arbejdere). Ogsaa det vil jeg paa det bestemtteste protestere imod, Bagersvendene er absolut første Klasses Arbejdere, de gør deres Arbejde aldeles fortrinligt, paa det Omraade har der aldrig været nogen Divergens mellem Svende og Mestre.

I Fabrikinspektøren, Fru Arenholts Skrivelse faar man en ret kraftig Kost: usund, unaturlig og meget uregelmæssig Levevis til Skade for aandelig og legemlig Udvikling, utilstrækkelig Søvn, uregelmæssige Maaltider, Aftenliv paa Gader og Beværtninger, forhutlet og ynkværdig Tilværelse, i en tidlig Alder svækket Helbred og Karakter. Det er en slem Mundfuld, naar man kender de virkelige Forhold; man kommer uvilkaarlig til at tænke paa Historien om Præsten, som fortalte sine Tilhørere saa meget slemt, at de til sidst græd af Bevægelse, saa at han maatte stoppe dem og sige: Græd ikke, mine Børn, det turde være Løgn alt sammen! At denne Fremstilling ikke passer, fremgaar af, at der af Indenrigsministeriet er udstedt et Regulativ med Fordringer til Størrelse, Indretning, Benyttelse, Belysning, Opvarmning, Ventilation samt Orden og Renlighed i Rum, som anvendes til at arbejde i eller til Spise- og Hvilerum for Arbejderne. Naar Efterkommelsen heraf tilses paa saa forsvaerlig en Maade, som det gøres af de Herrer Fabrikinspektører ude i Landet og